

Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση Περιφέρειας Θεσσαλίας

Research and Innovation Strategy for Smart Specialization – RIS³ Thessaly

A. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η Έξυπνη Εξειδίκευση είναι μία στρατηγική προσέγγιση οικονομικής ανάπτυξης βασισμένη σε στοχευμένη υποστήριξη της Έρευνας και της Καινοτομίας. Αποτελεί τη βάση για τις επενδύσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων στο πλαίσιο της νέας Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος Ευρώπη 2020 για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Σε γενικές γραμμές, η έξυπνη εξειδίκευση περιλαμβάνει μία διαδικασία διαμόρφωσης αναπτυξιακού οράματος, αναγνώρισης πηγών ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και αξιοποίησης «έξυπνων» μέτρων πολιτικής για τη μεγιστοποίηση του δυναμικού ανάπτυξης κάθε Περιφέρειας με βάση τη γνώση.

Η Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας στη Θεσσαλία με βάση της αρχές της Έξυπνης Εξειδίκευσης εστιάζεται σε δύο κύριους πυλώνες, γύρω από τους οποίους αναπτύσσονται τρεις δορυφορικές δραστηριότητες, ενώ παράλληλα επιχειρείται επιστημονικά οδηγούμενη σ' ένα πεδίο αναδυόμενων δραστηριοτήτων. (βλ. σχήμα)

Ο σχεδιασμός της Στρατηγικής στη Θεσσαλία ξεκίνησε το 2012, ενώ το 2013 συγκροτήθηκε το Περιφερειακό Συμβούλιο Καινοτομίας με μέλη του εκπροσώπους της τριπλής έλικας. Μέσα από συνεργασία όλων των φορέων της

έρευνας, επιστήμης, επιχειρηματικότητας και δημόσιας διοίκησης, επίπονη και επί μακρόν εργασία μεγάλου αριθμού στελεχών τους, ανοικτή αλλά και δομημένη διαβούλευση, με τήρηση των αρχών

σχεδιασμού της RIS3 , κατέληξε στην τελική μορφή της στις αρχές του 2015, οπότε και εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο Θεσσαλίας (Μάρτιος 2015).

Η Στρατηγική αυτή αποτελεί βάση σχεδιασμού των δράσεων του Π.Ε.Π. Θεσσαλίας 2014-2020 στον τομέα έρευνα-καινοτομία-επιχειρηματικότητα, αλλά και διεκδίκησης πόρων από Τομεακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΕΠΑΝΕΚ, Π.Α.Α. κ.α.).

Το κείμενο της Στρατηγικής με τα κείμενα βάσης, είναι διαθέσιμα στην ενότητα **Υποστηρικτικό υλικό της Ιστοσελίδας** : <http://ris3.thessaly.gov.gr> (Δικτυακός τόπος Γραφείου RIS³)

B. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Περιφερειακό Συμβούλιο Καινοτομίας Θεσσαλίας

Το **Περιφερειακό Συμβούλιο Καινοτομίας Θεσσαλίας (ΠΣΚΘ)**, ασκεί το ρόλο της στρατηγικής εποπτείας και συντονιστικού οργάνου της RIS³ Θεσσαλίας. Τα μέλη του αντιπροσωπεύουν όλα τα μέρη της τετραπλής έλικας, ήτοι την ερευνητική κοινότητα, την επιχειρηματική κοινότητα, την αυτοδιοίκηση και την κοινωνία των πολιτών. Η θητεία του Π.Σ.Κ.Θ. είναι διετής, με δυνατότητα παράτασης για άλλα δύο έτη, μετά από αξιολόγηση του έργου.

Η αρχική συγκρότηση και έναρξη λειτουργίας του έγινε το 2013, ενώ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα της εγκεκριμένης RIS³ (2015) λήφθηκε απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Θεσσαλίας για την αναμόρφωσή του, διαδικασία που σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη.

Εταιρείας Προώθησης Καινοτομίας στη Θεσσαλία / Αυτόνομο Γραφείο RIS³

Σύμφωνα με την Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση της Περιφέρειας προβλέπεται η σύσταση περιφερειακής κλίμακας **Εταιρείας Προώθησης Καινοτομίας στη Θεσσαλία - Ε.Π.Κ.Θ.**, η οποία θα αποτελεί το διαχειριστικό και εκτελεστικό όργανο του συστήματος διακυβέρνησης της Στρατηγικής.

Έως την ολοκλήρωση της σύστασης και ετοιμότητα λειτουργίας της Ε.Π.Κ.Θ., συστάθηκε –όπως προβλέπεται- με απόφαση του Περιφερειάρχη Θεσσαλίας, ολιγομελής ομάδα, που θα λειτουργεί στο πλαίσιο των καθηκόντων της Ε.Π.Κ.Θ. ως **Αυτόνομο Γραφείο RIS³**, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Στελεχώθηκε από προσωπικό κατάλληλων προσόντων υπηρεσιών της Περιφέρειας, των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των εμποροβιοτεχνικών επιμελητηρίων της Θεσσαλίας.

Το Αυτόνομο Γραφείο RIS³ θα υποστηρίξει το κρίσιμο και τελικό στάδιο της Εξειδίκευσης του Σχεδίου Δράσης της RIS³ και της αρχικής εφαρμογής της Στρατηγικής.

Επίπεδο εφαρμογής

Οι **Πλατφόρμες Καινοτομίας (ΠΚ)** είναι ομάδες προσώπων που εκπροσωπούν όλους τους κλάδους της τετραπλής έλικας και καλύπτουν το σύνολο της γεωγραφικής περιφέρειας της Θεσσαλίας. Έχουν το ρόλο του περιφερειακού διαμορφωτή της στρατηγικής καινοτομίας για κάθε μία από τις κάθετες

προτεραιότητες εστίασης και το ρόλο του συντονιστή του χαρτοφυλακίου των αντίστοιχων δράσεων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών επιχειρηματικής ανακάλυψης.

Γ. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ , ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ , ΠΕΡΙΟΔΟΙ RIS³

Οι «προτεραιότητες» της Στρατηγικής και οι επιμέρους παρεμβάσεις και δράσεις της, σε συνδυασμό με το εύρος των εν δυνάμει πηγών χρηματοδότησης, συνθέτουν έναν ενδιαφέροντα γρίφο.

(i) Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία – ήτοι ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ – με περιφερειακή αλλά και τομεακή διάσταση:

α. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας 2014-2020

β. Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» - ΕΠΑνΕΚ κίνηση 2014-2020

γ. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020

δ. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας & Θάλασσας 2014-2020

ε. Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση»

(ii) Λοιπές πηγές:

Ορίζοντας 2020, COSME, ERASMUS, EUSAIR κ.α.

Η RIS³ στη Θεσσαλία προβλέπεται να εκτελεστεί σε δύο κύκλους, 2015-2017 και 2018-2020, με μία ευρείας κλίμακας διαδικασία ανασκόπησης & αξιολόγησης μεταξύ των δύο.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι για τον πρώτο κύκλο είναι:

1. Η ενεργοποίηση και η βαθμιαία ενδυνάμωση όλων των συστατικών του Συστήματος Διακυβέρνησης και η εγκαθίδρυση ενός μηχανισμού συντονισμού με το εθνικό επίπεδο.
2. Η ενεργοποίηση ώριμων, από πλευράς ικανότητας εφαρμογής, δράσεων για την ενεργοποίηση όλων των σχετικών επενδυτικών προτεραιοτήτων του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020, η συστηματοποίηση των διαδικασιών εφαρμογής τους και η ενεργοποίηση μηχανισμών policy learning από την πορεία υλοποίησής τους.
3. Η συντονισμένη, ενεργητική διεκδίκηση χρηματοδοτούμενων δράσεων από τα τομεακά και τα ευρωπαϊκά προγράμματα για δράσεις που είναι συναφείς με τους στόχους της RIS³.
4. Η ενεργοποίηση, εκτέλεση και ολοκλήρωση ενός κύκλου βελτίωσης ικανοτήτων των συμμετόχων στο περιφερειακό σύστημα καινοτομίας.
5. Η ανασκόπηση, υπό το φώς των παραπάνω, και η ενδεχόμενη αναθεώρηση της RIS³.

Αντίστοιχα, ο μόνος επιχειρησιακός στόχος για το δεύτερο κύκλο είναι η αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή της αναθεωρημένης, κατά τα παραπάνω, στρατηγικής RIS³.

Δ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΗΣ

Η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης στη Θεσσαλία βασίζεται στη μεθοδολογία που εφαρμόζεται από το JRC-IPTS. Συνοπτικά, εφαρμόζονται τα ακόλουθα βήματα:

1. Ανοικτή, δομημένη και απλή συλλογή ιδεών από τον επιχειρηματικό και ακαδημαϊκό τομέα με χρήση ηλεκτρονικής **online φόρμας**. Πρόσβαση στο <http://ris3.thessaly.gov.gr>
2. Ομαδοποίηση των ιδεών και εμπλουτισμός τους κατά τη διάρκεια ειδικών οργανωμένων εκδηλώσεων με όλους τους συμμετόχους (επιχειρηματικός, ακαδημαϊκός/ερευνητικός και αυτοδιοικητικός τομέας).
3. Μετασηματισμός των εμπλουτισμένων ιδεών σε σχέδιο δράσης με συνεργασία των μελών κάθε Θεματικής Ομάδας Εργασίας και του Αυτόνομου Γραφείου RIS³.
4. Παρουσίαση πρώτης έκδοσης του Σχεδίου Δράσης στους συμμετόχους σε ειδική ημερίδα.
5. Σύνθεση του τελικού Σχεδίου Δράσης.

Η παραπάνω προσέγγιση θα υποστηριχθεί από τη διάχυση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιούνται και επιμέρους ενημερωτικές συναντήσεις για την καλύτερη προσέγγιση και επίτευξη ουσιαστικής συνεισφοράς των συμμετόχων.

Η διαδικασία αυτή υλοποιείται την περίοδο Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 2015.

Το αποτέλεσμα της θα είναι η Εξειδίκευση του Σχεδίου Δράσης της RIS3 Θεσσαλίας, προκειμένου με την έγκρισή του να υπάρχει ετοιμότητα προώθησης στοχευμένων σχεδίων και δράσεων σε προγράμματα χρηματοδότησης.

Είναι ιδιαίτερα σημαντική η συμμετοχή όλων των μερών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, προκειμένου να επιτευχθεί το βέλτιστο αποτέλεσμα για τη Θεσσαλία. Στήριξη της έρευνας, της καινοτομίας και της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, θέσεις εργασίας, συγκράτηση επιστημόνων και ερευνητών στη Θεσσαλία, καινοτόμα προϊόντα, άνοιγμα στις αγορές.

Ε. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Παρακολούθηση αναφέρεται στην ανάγκη να καταγράφεται η πρόοδος της υλοποίησης της RIS3, ανεξαρτήτως από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ή την πρωτοβουλία που συντονίζει και χρηματοδοτεί τις παρεμβάσεις. Έχει ως στόχο την αποτύπωση των πόρων που χρησιμοποιούνται, την τήρηση της χρονικής διάστασης του Σχεδίου Δράσης την καταγραφή των αποτελεσμάτων και της πορείας των βασικών δεικτών επιδόσεων που έχουν οριστεί. Ως διαδικασία ταιριάζει αρκετά με τη

διαδικασία που ήδη ακολουθείται από τις Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους με μόνη διαφορά για την περίοδο 2014-2020 την ανάγκη συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων (εισροών, εκροών και αποτελεσμάτων) από πολλές πηγές.

Η **Αξιολόγηση** αναφέρεται στην ανάγκη επιβεβαίωσης αν και πόσο έχουν επιτευχθεί οι στρατηγικοί στόχοι. Βασική προαπαιτήτηση της σωστής αξιολόγησης είναι ο ορισμός μετρήσιμων και χρονικά προσδιορισμένων στόχων σε κάθε επίπεδο: από τους συνολικούς στρατηγικούς στόχους έως τους ειδικούς στόχους κάθε παρέμβασης. Η αξιολόγηση στοχεύει επίσης στην εκτίμηση της συνάφειας των μέτρων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν, των επιπτώσεων από την εφαρμογή των παρεμβάσεων που επιλέχθηκαν και στην ερμηνεία της επιτυχούς ή όχι των σχετικών παρεμβάσεων. Με τη σειρά της τροφοδοτεί σε συνδυασμό με αλλαγές του εξωτερικού περιβάλλοντος (κινδύνους και ευκαιρίες) τη διαδικασία της αναθεώρησης, της διαδικασίας δηλαδή που επιφέρει αλλαγές στο σύνολο της RIS3. Όπως συμβαίνει και με την Παρακολούθηση στο πλαίσιο της RIS3, η Αξιολόγηση έχει επίσης μία ουσιώδη διαφορά σε σχέση με τις αξιολογήσεις που γινόταν στις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους: *αυτή τη φορά εξετάζει το σύνολο των δράσεων – έργων που υλοποιούνται στη Θεσσαλία, και όχι μόνο αυτά που χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020. Συνεπώς, οι αποδέκτες των αξιολογικών συμπερασμάτων δεν είναι κατ' ανάγκη οι συμμετοχοί στην Περιφέρεια.*

Η εφαρμογή της παρακολούθησης και αξιολόγησης γίνεται από τις δομές του συστήματος διακυβέρνησης της RIS³.

Λάρισα, 11 Νοεμβρίου 2015

